

PARTIET SENTRUM BÆRUM

PARTIPROGRAM 2023-2027

11 grunner til å stemme på Partiet Sentrum i Bærum

Partiet Sentrum Bærum vil i perioden 2023-2027 bl.a. jobbe spesielt for:

1. Gjøre kollektivtilbudet i sone 2V gratis og bygge ut bussnettet der det i dag er for dårlig dekning, blant annet i Lommedalen.
2. Styrke muligheten for at alle skal kunne delta i samfunnet og oppleve mening - inkludert bl.a. mennesker med funksjonsnedsettelse, mennesker uten oppholdstillatelse og mennesker med psykiske helseutfordringer og rusavhengighet. Økt livskvalitet er samfunnsnyttig.
3. Bevare dyrkbar mark i Bærum og jobbe for at vi kan bli mer selvforsynte.
4. Redusere husleienivået på velferdsboliger for dem med lav husstandsinntekt.
5. Arbeide for å bevare grøntarealer i Bærum i utbyggingen av nye boliger.
6. Stille krav til miljøvennlig boligutbygging, med fokus på å redusere klimautslipp.
7. Satse på prøveprosjekt med leksefri barneskole i Bærum.
8. Jobbe for en mer fleksibel grunnskole med fokus på at alle barn skal få mestringsopplevelser i skolen, bl.a. mer praktisk pedagogikk.
9. Sikre gode alternativer til digitale læringsformer i skolen, som tar hensyn til barn med bl.a. synsnedsettelse og konsentrasjonsvansker.
10. Sikre at rusproblemer behandles som en helseutfordring, uten trussel om straff.
11. Sikre helsefremmende og forebyggende kommunale tjenester, herunder bl.a. foreldrestøttende tiltak. Vi ønsker at alle i Bærum skal få tilbud om å delta på et foreldrekurs i løpet av barnets 5 første leveår.

Inkludering, mangfold og bærekraftsmål

Partiet Sentrum setter mennesker og bærekraft først. Vi bygger vår politikk på menneskerettighetene og FNs bærekraftsmål. Vi ønsker en bærekraftig utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter og behov.

Vi er blokkuavhengige og livssyns åpne. Vi vil ha et rettferdig samfunn med plass til alle. Mennesker er en ressurs og mangfold en styrke.

På linje med klimaendringene, er voksende utenforskap vår tids største samfunns- og bærekraftsutfordring. Det gir fravær av håp og mangel på muligheter til å endre egen situasjon. Samfunnet mister verdifulle ressurser.

Partiet Sentrum vil stå opp mot all diskriminering. Kampen mot utenforskap, for like rettigheter og muligheter for alle, er vår sak nr. én.

Et inkluderende Bærum

Partiet Sentrum fremmer verdien av mangfold. Alle mennesker har behov for anerkjennelse, respekt og tilhørighet. Samfunnet må bygge på styrken av at vi er forskjellige, har ulike evner og egenskaper.

- sikre tilbud om kurs i bedriftsetablering
- legge til rette for samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og næringsliv
- sikre tilgang til nok lærlingeplasser
- stimulere til et mangfold i skole- og opplæringsstilbudet, særlig med tanke på praktisk kunnskap og ferdigheter, slik at flere unge fullfører skoleløpet

Kampen mot rasisme

Rasisme skaper avmaktfølelse og kan gi negative helseeffekter og hemme skoleprestasjoner, videre utdanning og arbeidsmuligheter. Lokalmiljø, sivilsamfunn og arbeidsliv må arbeide med å fjerne all trakassering. Eksempelvis medfører diskriminering i ansettelsesprosesser at kvalifiserte personer med minoritetsbakgrunn har vanskeligere for å komme seg inn i arbeidslivet. Det utfordrer grunnleggende likhetsidealer i det norske samfunnet og må tas alvorlig.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- bryte ned barrierer som gjør at ikke alle har like god tilgang til mulighetene i samfunnet.
- at lokale politikere skal ha mot til å påpeke rasisme der det skjer, og bruke sin makt og innflytelse til å motarbeide den.
- en handlingsplan mot rasisme i Bærum på tvers av utdanning, arbeidsliv og sivilsamfunn.

Flyktinger skal få ta i bruk sine ressurser og kjenne seg trygge

Partiet Sentrum vil legge til rette for en ansvarlig og anstendig flyktningspolitikk. Flyktinger kommer fra utrygghet, og skal føle seg trygge i norske lokalsamfunn.

Felles språk er den viktigste forutsetningen for menneskelig kontakt, vennskap, kulturforståelse, skolegang og arbeidsliv. For likeverdig deltakelse i arbeidslivet er det avgjørende med norskopplæring på arbeidsplasser, voksenopplæring samt muligheter for videregående skole og høyere utdanning.

Likeverdig deltakelse i kultur og fritidsaktiviteter skaper felles forståelse av samfunnets verdier og er inkluderende.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- sikre god fag- og yrkesopplæring for minoritetsspråklige voksne, etter inspirasjon fra Gloppenmodellen
- jobbe for at papirløse skal få rett til å kunne jobbe, gå på skole og få nødvendig helsehjelp mens de er i Norge.
- tilby andre bomuligheter til asylsøkere som har bodd på asylmottak og ventet på svar på søknaden sin i over 2 år
- gi kulturtilpassede introduksjonsmoduler og foreldreveiledning på morsmål.
- tilby arbeidskvalifiserende kurs med kort vei til arbeidsmarkedet.
- opprette mentorordning med veiledning i hverdagslivet, gjerne i samarbeid med lokale organisasjoner.
- sikre egnede boforhold som fremmer integrering.

- at barnehager og skoler settes i stand til å sikre at elever med funksjonsnedsettelse får oppfylt sin lovfestede rett til inkluderende undervisning, tilpasset opplæring og spesialundervisning.
- sørge for at brukerstyrt personlig assistent (BPA) blir et reelt likestillingsverktøy for alle som har et assistansebehov, i både barnehage/skole, i jobb, i hjemmet og under fritidsaktivitet.
- ha ledsagerbevis uten aldersgrense, gyldig i både offentlig og privat sammenheng
- sikre rettigheter til alle med nedsatt funksjonsevne gjennom å gjøre CRPD til lokal praksis i kommunen.
- at pårørende og omsorgspersoner som yter særlig tyngende omsorgs- og pleieoppgaver, som ellers måtte ha vært utført av kommunen, har rett til omsorgsstønnad.

Klima, miljø og næring

Partiet Sentrum støtter opp om hovedprinsippene for dagens klimapolitikk, men ønsker en forsterket innsats og at tydeligere mål skal vedtas sammen med virkemidler som kan hjelpe oss å nå dem.

Kommunens planer må være helhetlige og realistiske med strategiske styringsmål. De faktiske rammebetingelsene danner grunnlaget for valg og prioriteringer som må tas for å levere bærekraftige tjenester. Partiet Sentrum skal på alle områder der kommunen har ansvar ha en offensiv klima- og miljøpolitikk og en nyskapende, grønn energipolitikk.

Bærum kommune skal være en foregangskommune for å nå bærekraftsmålene.

Landbrukspolitikken må bidra til lavere klimautslipp, fremme ivaretagelsen av natur- og kulturverdier, inkludert biologisk mangfold, styrke selvforsyningssevnen og bidra til verdiskapning og arbeidsplasser. I Bærum er det videre spesielt viktig at vi har gode tiltak for å redde Oslofjorden.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- at bærekraftsmålene skal danne rammen for kommuneplanen. Spesielt miljødimensjonen av bærekraftbegrepet skal bidra til færre dispensasjoner i arealforvaltning og større vern av naturområder.
- at kommunen optimaliserer utnyttelsen av eksisterende bygg og at det alltid skal vurderes gjenbruk/rehabilitering av bygg før det fattes nye, store investeringsbeslutninger.
- ved kommunale nybygg og renoveringer skal energiøkonomisering og fornybar energiproduksjon være sentralt.
- intensivere arbeidet for å oppnå klimanøytralitet, deriblant øke fokus og handling på naturrestaurering.
- bevare dyrkbar mark i Bærum og jobbe for at vi kan bli mer selvforsynte
- universell tilgjengelighet skal hensyntas i all arealplanlegging
- bidra til rene vannveier, slik at ikke havet blir endepunkt for forurensning
- etablere lokale grøntkursarenaer i samarbeid med gartnere hvor beboere kan lære enkel dyrking, kompostering, og foredling av frukt og grønt
- innføre dyrking og skolehager i større grad på alle barne- og ungdomsskoler, med grøntfaglig veiledning og oppfølging, slik at skolehagene ikke havarerer

- at kommunen stimulerer til utlånsordninger (BUA) og tilbyr møteplasser for lokalt samarbeid som bygger opp under sirkulærøkonomi og utvikling av klimavennlig og bærekraftig næringsliv.
- gjennomføre kunnskapsløft rettet mot ansatte, skoler og barnehager om hvordan få til økt kildesortering, gjenbruk og reparasjon.
- at kommunens innkjøpsregler gir rom for å anskaffe brukte møbler og utstyr samt gir mulighet for nyetablerte gründerbedrifter med særlige innovative løsninger å delta i anbud og tjenesteleveranser.
- bidra til systematisk arbeid for å redusere matsvinn og øke interessen for lokal mat.

Samferdsel

Partiet Sentrum vil øke satsingen på utvikling av gang- og sykkelveier, universell utforming av kollektivtransport og muligheter for å komme seg rundt i kommunen med el-bil. Vi vil arbeide for at prisene på kollektivreiser skal holdes på et nivå som gir alle muligheten til å reise kollektivt.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- gjøre kollektivtilbudet i sone 2V gratis
- bygge ut bussnettet der det i dag er for dårlig dekning, blant annet i Lommedalen
- prioritere bærekraftig, trafikksikker og menneskevennlig by- og tettstedsutvikling.
- bruke offentlige innkjøp til å fremme bruk av nullutslippsteknologi innen transport.

Oppvekst og utdanning

Det viktigste vi gjør som lokalsamfunn er å sørge for at alle barn og unge har et trygt og godt oppvekstmiljø med lik rett til god omsorg, helsetjenester, gode og trygge boforhold, deltakelse i lek, fritidsaktiviteter og en inkluderende og god utdanning.

Barsel og småbarn

Alle familieformer skal oppleve valgmulighet for organisering av familielivet gjennom fleksible permisjonsordninger, løpende barnehageopptak med plassgaranti og utvidede åpningstider.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- ha fleksible permisjonsordninger for småbarnsfamilier, uten at det gir familiene store økonomiske tap.
- Bærum ønsker å satse på å utvide mors permisjon rett etter fødsel, slik at barseltiden blir lengre.
- innføre løpende barnehageopptak med plassgaranti.
- at alle barn i barnehage og på barneskole skal få et næringsrikt varmt måltid hver dag

- etablere et lag rundt eleven med tverrfaglig og tverretattlig kompetanse
- innrette spesialundervisningen og PPT slik at den starter opp raskest mulig
- formalisere, styrke og gi myndighet til koordinatoren for sårbare barn og ungdom som har behov for tjenester og bistand fra flere instanser
- sikre likebehandling av ideelle og private barnehager og ideelle barnevernsinstitusjoner
- styrke tilgangen til lærlingeplasser
- styrke yrkesfagene og yrkesfaglig retning både i ungdomsskole og videregående skole og redusere geografiske og andre barrierer for å velge yrkesfag
- at så lenge det gis lekser i skolen, skal det finnes tilbud om leksehjelp av god kvalitet, både for barne- og ungdomsskolen og videregående opplæring
- innføre tegnspråk som valgfag på ungdomsskolen

Bolig - rom for alle

Sosial bærekraft i boligpolitikken handler om å ta boligsosiale hensyn i kommunal planlegging. Ved å sikre nye etableringsmodeller og leieboliger i boligprosjekter, i et samspill mellom oppdragsgiver og utbygger.

Stadig flere har ikke mulighet til å bli eier av den boligen de trenger, til tross for at de er i full jobb med vanlig inntekt. Høye boligpriser sammen med kravet til egenkapital på 15% gjør det svært vanskelig for unge å kjøpe sin første bolig. Partiet Sentrum Bærum ønsker at Bærum som være en kommune som er tilgjengelig for en stor variasjon innbyggere, og at det skal være mulig for innflyttere å etablere seg her.

At vi blir flere eldre de kommende årene krever god planlegging og dimensjonering av et variert boligtilbud for seniorer og eldre. Innovasjon og utvikling må skje i samskaping på tvers av alle sektorer.

Boligsosialt arbeid omfatter alt kommunene gjør for å sikre vanskeligstilte på boligmarkedet en trygg bosituasjon, som bistand til å skaffe en egnet bolig, hjelp til å mestre sin boligsituasjon og til å bli integrert i samfunnet. Det boligsosiale arbeidet er for svakt lovforankret, det er derfor en fare for at arbeidet nedprioriteres opp mot andre lovpålagte oppgaver. Dårlige boforhold kan særlig for barn være starten på en marginaliseringsprosess.

Gode boliger og gode boområder forebygger kriminalitet og frafall i utdanning. Å satse på en sosial boligpolitikk vil lønne seg.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- gjøre det lettere for førstegangskjøpere å etablere seg i Bærum, bl.a. gjennom å gå fra å leie til å eie via kommunen.
- etablere boligkomplekser med fellesområder og mindre kostbare enkeltenheter, som i tillegg kan skape gode sosiale arenaer.
- sørge for at kommunen følger opp varsel om useriøse boligutleiere, slik at standard på leieboliger følger sikkerhetskrav.
- innføre en 3. boligsektor i Bærum.
- at Bærum kommune tar aktivt i bruk Husbanken som en boligsosial støttespiller.
- arbeide for egnet bolig for vanskeligstilte med vekt på selvbestemmelse, involvering, minstestandard og kvalitet av bolig
- styrke medvirkningsprosesser i det boligsosiale arbeidet i kommunene

- innføre en lokal rusreform som avkriminaliserer egen rusbruk for alle, og skal gi alle et tilbud om samtale og mulighet for helsehjelp ved rusbruk.
- fortsette med og styrke det oppsøkende arbeidet i kommunen og politiet, for å tidlig fange opp mennesker med behov for støtte og hjelp rundt sitt rusbruk, basert på frivillighet, respekt og helse.
- innføre rusmiddelanalysetjenesten i Bærum.
- styrke det offentlige helsetilbudet for rusbrukere og TSB, og sikre at tilbudet er raskt tilgjengelig når personen er klar for det.
- sikre lokale tilbud for pårørende innen rusfeltet, der pårørende kan få støtte og komme i kontakt med hjelpetilbud.

Fastlegeordningen

Fastlegene har høy arbeidsbelastning, særlig knyttet til legevakt og pasientantall. Fastlegeordningen er selve ryggraden i helsetjenesten. Den har en portvaktfunksjon, ved å sortere ut pasienter og problemstillinger som trenger utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten. Vi vil styrke fastlegeordningen for å gi fastlegene mer tid til hver pasient og til å holde seg faglig oppdatert.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- bedre rammevilkårene til fastlegene.
- bidra til å gjøre fastlegespesialiseringen mer tilgjengelig.
- at legevakten er integrert i fastlegejobben med kompensasjon for vaktberedskap.
- legge til rette for at ingen fastleger skal ha ansvar for mer enn 900 pasienter på sin liste.
- opprette prøveordninger der noen fastlegekontorer blir helsehus med tilgang på fast psykolog og fysioterapeut i tillegg.

Barn og unges helse

Helsestasjon, barnehage og skole er nøkkelfunksjoner for å fange opp utsatte barn og iversette tiltak for å sikre god fysisk og psykisk helse. Disse tjenestene må alltid sikres gode rammebetingelser.

Forebygging rettet mot barn og unge handler først og fremst om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle. Dette handler om informasjons- og holdningsarbeid, samt konkret arbeid for å skape gode, trygge lokalsamfunn.

Rus- og psykiske helseplager blant ungdom er folkehelseutfordringer. Lett tilgjengelige og fleksible tjenester er en forutsetning for å nå inn med rett hjelp.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- styrke det psykiske helsetilbudet i den kommunale 1. linjen for ungdom mellom 13-18 år.
- sikre at kommunen kan tilby åpne og gratis fritidstilbud med særskilt fokus på de som står utenfor annen organisert fritidsaktivitet.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- ha forutsigbare samarbeidsavtaler mellom kommunen og ideelle aktører.
- ha målrettede sosiale tiltak rettet mot internasjonale personer og familier som kommer til Bærum for å arbeide, i samarbeid med ideelle og frivillige aktører.
- legge til rette for at det finnes koordinatorene i kommunen som bistår frivillig sektor
- at ideelle aktører inviteres til dialog for å møte kommunens samfunnsutfordringer, lage egne strategier med målsetting om ideell vekst.
- at idrettslag, kommune og skole må sammen jobbe for at barn og unge med funksjonsnedsettelse får et godt tilbud hvor de kan utfolde seg sportslig.

Trygge, åpne møteplasser

Alle barn og unge bør ha tilgang til møteplasser for utøvelse av hobbyer og fritidsinteresser på egne premisser sammen med jevnaldrende og likesinnede. Møteplasser for nerdekultur er en stor ressurs for å skape vennskap, og bør støttes opp om på lik linje med idrett og andre fritidsinteresser.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- etablere gode møteplasser i samarbeid med ideell sektor for ulike aldersgrupper - unge, eldre og ensomme voksne.
- styrke satsingen på åpne møteplasser, med fokus på aktivitet og mestring, for og av barn og ungdom med tilstedeværelse av trygge voksne.
- at skoler, biblioteker, samfunns- og kulturhus, idrettsanlegg og friluftsområder skal være rimelige og tilgjengelige for frivilligheten.
- at utleie skjer på like premisser, der all ungdomskultur bli ivaretatt, uavhengig av interesseområde.
- at fritidsklubber, biblioteker og lignende offentlige tilbud tilpasses interesse for dataspill og annen nerdekultur, både med kompetanse og riktig utstyr.
- etablere borgersamlinger for debatt og dialog

Livssynspolitikk

Partiet Sentrum er et livssynsåpent parti. Vi har ingen tilknytning til noen bestemt religion eller livssyn. Religiøs tilknytning er en menneskerett, og i et mangfoldig Norge mener vi det skal være fellesskapets rolle å sørge for at livssyn får sin naturlige plass. Også i det offentlige rom. Eneste forutsetning må være at det ikke går på bekostning av andre menneskerettigheter. God livssynspolitikk er viktig fordi livssyn skaper tilhørighet og identitet.

Partiet Sentrum Bærum vil:

- sikre tilgjengelige møteplasser for ulike livssyn.
- sikre at også trossamfunn får tilgang til offentlige rom der det trengs, og tas med i planleggingen av nye befolkningssentra.
- bidra til nødvendig vedlikehold av livssynsrelaterte kulturminner og viktige bygninger.